

Etterat det er gjort ved skattefogden i Akershus har fylkesmannen i Akershus under 29 juli 1942 uttalt at han intet har å bemerke til at tillatelsen blir gitt.

Generaldirektøren skal bemerke:
Som i andragendet anført har A/S Hamang Papirfabrik fått tillatelse til å leie 700 elektriske hestekrefter fra Glommens Træsliberi. Tillatelsen er av 27 juni (ikke som i andragendet anført 9 juli) 1930.

Jeg anbefaler andragendet innvilget og antar ikke at der er grunn til å oppstille særskilte betingelser.

Sakens dokumenter følger.»

Departementet vil med Generaldirektøren anbefale at den søkte tillatelse gis uten særskilte betingelser.

Arbeidsdepartementet innstiller.

I medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917 tillates det A/S Successor, Bærum, å erverve 243 aksjer i A/S Hamang Papirfabrik.

Demning av Steinbusjøen	1.0 m	fra	nuværende	lavvannstand	1208.7	til	1209.7	m o. h.
Senkning «	«	2.0	«	«	«	1208.7	«	1206.7
Demning «	«	1.7	«	«	«	1208.0	«	1209.7
Senkning «	«	1.3	«	«	«	1208.0	«	1206.7

Høydene refererer seg til det av Vassdragsvesenet ved nivellement oppsatte F. M. 3 ved Øyangosen h = 1208.368 m o. h.

Senkningsarbeidene utføres ved en kanal i de 2 vatns utfallsos. For oppdemninger settes felles dam over utløpet av Øyangen. Ved disse arbeider vil Yljas vassføring der no er helt uregulert kunde økes fra lågvassføring ca. 0.40 m³/sek. til regulert minste vassføring 2.1 m³/sek.

Den økte vassføring vil utnyttet i Vang kommunale Elektrisitetsverks kraftstasjoner med den fallhøyde som i dag er bygd for disse gi ca. 5000 HK i merkraft.

Foruten å sikre Vang herreds egen kraftforsyning framover vil der også være anledning til å innøtekomme ønsker fra nabokommuner om avgivelse av kraft til disse.

Vi tør derfor søke om at der for slipning av vann fra magasinet blir fastsatt reglement som tar sikte på å regulere vassføringen i Ylja med hensyn på disse kraftstasjoner.

Vang kommune er eier av ikke alene den no utbygde del av Yljas fall 256 m. men også ene-eier av de resterende hittil ikke utnyttede 224 m av dette fall, likesom de nødvendige eiendomsrettigheter.

Yljas nedbørfelt og de ovennevnte magasin ligger i sin helhet i Vang herred.

Vi vedlegger som bilag planer og tegninger fra vår tekniske konsulent med nærmere begrunnelse og redegjørelse for vår ansøking.»

40. Vang kommune.

(Regulering av Steinbusjøen og Øyangen i Begnavassdraget.)

Ministerpresidentens beslutning 8 oktober 1942.

Med skrivelse fra Generaldirektøren for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 22 september 1942 har departementet mottatt en søknad dattert 23 april 1942 fra ordføreren i Vang i Valdres om tillatelse for Vang kommune til å regulere vassføringen i Ylja ved senkning og oppdemning av Steinbusjøen og Øyangen.

Generaldirektørens skrivelse er sålydende:

«Ordføreren i Vang i Valdres har under 23 april innsendt følgende søknad:

«Vang kommune som er eier av Vang kommunale Elektrisitetsverks kraftstasjoner i Begna og dens bielv Ylja søker herved rett til å regulere vassføringen i Ylja og ved følgende arbeider i de 2 høyfjellsjøer Øyangen 1208 m o. h. og Steinbusjøen 1208.7 m o. h.

Av nevnte bilag framgår at Vang har to kraftstasjoner i vassdraget, den ene i Eidefoss i Begna litt ovenfor utløpet i Vangsmjøsa, den utnyttede fallhøyde er 24 m, den annen i Ylja som løper ut i Begna litt lengre oppe, den utnyttede fallhøyde der er 256 m. Den førstnevnte er bygd i 1924, den siste i 1939/40 og med statsstøtte. Steinbusjøen og Øyangen hvorfra Ylja kommer er tenkt regulert i 3 meters høyde hvorved det oppnås et magasin på tilsammen 37 mill. m³. Yljas minstevassføring har vært nede i ca. 0.3 g 0.4 m³ som ved hjelp av dette magasin økes med 1.7 m³ og krafttilveksten i de omhandlede to stasjoner skulde bli noe over 6000 natur HK. Vang eier hele fallet i Ylja som er på ca. 480 m, men utnytter for tiden altså bare vel halvparten. Anleggsomkostninger er for de omsøkte to reguleringer anslått til vel 117 000 kroner.

Ylja går i hele sitt løp i et vilt og til dels utilgjengelig fjellterreng. Der finnes ingen gårder eller setrer langs den og tømmerfløtning forekommer ikke. Øyangen og Steinbusjøen ligger over 1200 m o. h. Setrer, hytter eller annen bebyggelse er det ingen av nær vannene og beitet omkring dem er sparsomt. Øyangen vil etter planen bli demmet 1.7 og Steinbusjøen 1 m. De oversvømmede arealer angis til henholdsvis 88 og 90 dekar. Det anføres i bilaget at fiske i selve Ylja er av liten betydning og at det ikke vil bli skadet av reguleringen. I Øyangen og

Generaldirektørens utkast til konsesjonsbetingelser er sålydende:

Betingelser.

1.

Reguleringskonsesjon gis på ubegrenset tid. Dersom vassfall der ikke tilhører staten eller norske kommuner deltar i reguleringen eller blir medeier i reguleringsanlegget gjelder konsesjonen for disses vedkommende i 50 år fra konsesjonens datum. Ved konsesjonstidens utløp tilfaller disse vassfalleieres andeler i reguleringsanlegget staten uten vederlag.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras uten vedkommende departements samtykke.

De utførte reguleringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35te år etter at konsesjonen er gitt skal staten kunne innløse de andeler i reguleringsanlegget som måtte tilhøre eiere for hvem reguleringsstillatelsen er tidsbegrenset. Benytter staten seg ikke herav skal den i det 10de år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggets eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbygningsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag av amortisasjon i 50 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anlegget skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnets i så henseende måtte bestemme.

3.

For den øking av vannkraften som ved reguleringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget, skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0.50 pr. natur HK.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som departementet bestemmer kr. 0.10 pr. natur HK.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av vassføringen som reguleringen antas å ville medføre utover den vassføring som for fallene ovenfor Strandefjord har kunnet

påregnes år om annet i 350 dager av året og for fallene nedenfor Strandefjord som har kunnet påregnes år om annet ved den tidligere bestående regulering. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen innvunne øking av vannkraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk. Avgiftene har samme pantsikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 % rente.

4.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 17 skal for så vidt de ikke er fastsatt med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

5.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etter at konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

6.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntakelser fra reglen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet, når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50.00 — femti kroner — for hver person.

7.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 % overstiger den pris med tillagt toll hvortil de

kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 % — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 % av den utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra reglen om bruk av norske varer når særegne hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — % av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

8.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

9.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje.

Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige lægehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

11.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning

av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesvegstyret bestemmer å erstatte utgifter til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger og bruer hvis disse utgifter blir særlig økt ved anleggsarbeidet. Vegar og bruer som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

13.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets seinere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

14.

Vannslipningen skal foregå overensstemmende med et reglement som utferdiges på forhånd. En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

For så vidt vannslipningen foregår i strid med reglementet kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 200.00 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

15.

Reguleringsanleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser som i det offentliges interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte oppdemningshøyde og den tillatte laveste tapningsgrense betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Reguleringsanleggets eier skal måle vassføringskurver for sjøene før reguleringsarbeidene igangsettes hvis tiden tillater det.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

16.

Eieren skal uten vederlag for de utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

17.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 % av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 % av kraften.

Når 30 år er forløpet fra konsesjonens meddelelse kan de kommuner hvis interesser berøres av reguleringen uansett den ovenfor betingede % for kraftavgivelse og uten hinder av den foran fastsatte begrensning med departementets samtykke etter hvert som kraft blir ledig å kreve avgitt fra de av vassdragets vassfall der tilhører norske kommuner ytterligere kraft så vidt fornødent til å dekke deres eget behov eller til å forsyne deres innvånere med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk eller småindustri.

Kraften avgis i den form hvori den produseres. Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økte utgifter bæres disse av den som uttar kraften enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 % rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 %. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av over-

enskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som konsesjonæren forlanges revidert hvert 5te år. Hvis eieren leier ut kraft og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietakerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av liknende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke seinere forlanges avgitt.

18.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier, som ikke er medeier i reguleringsanlegget, tillatelse til å benytte driftsvann, som er innvunnet ved reguleringen, mot en årlig godtgjørelse til reguleringsanleggets eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

19.

Reguleringsanleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

20.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.»

Generaldirektørens utkast til manøvreringsreglement er sålydende:

Manøvreringsreglement.

«1.

Øvre reguleringsgrense er kote 1209.7
Nedre reguleringsgrense er kote 1206.7

Reguleringshøyde 3.0 m

Høydene refererer seg til Vassdragsvesenets fastmerke F.M. 3 ved Øyangosen 1208.368 m o. h.

Reguleringsgrensene skal betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragets tidligere flomvassføring så vidt mulig ikke forøkes. Heller ikke må lågvassføringen forminskes til skade for andres rettigheter.

For øvrig foregår vannslipningen etter Vang kommunale Elektrisitetsverks behov.

3.

Det skal påses at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller liknende samt at dammen til enhver tid er i god stand. Der føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander samt observeres og noteres om det forlanges regnmengder, temperatur m. v. Av protokollen sendes om det forlanges avskrift til Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement. Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen kan bestemme hvor damvokteren skal bo og om han skal ha telefon i sin bolig.»

En legger ved sakens dokumenter hvoriblant plan for reguleringen.

Departementet antar med Generaldirektøren at vassdragsreguleringslovens betingelser for at reguleringstillatelse kan meddeles, er til stede.

En finner videre med Generaldirektøren at tillatelsen i tilfelle bør gis til Vang kommune, og vil rå til at dette blir gjort.

Kraftøkingen i Vang kommunes to kraftstasjoner vil etter det foreliggende bli vel 6000 natur HK.

Skaden og ulempen må antas å bli liten.

Konsesjonen foreslås gitt på ubegrenset tid for kommuner og begrenset til 50 år for private deltakere, med innløsningsrett for staten til de sistnevntes andeler etter 35 år.

Avgifter er foreslått betinget med kr. 0.50 til staten og kr. 0.10 til kommuner pr. natur HK pr. år.

Kraftavståelse er foreslått betinget med 10 % kommuner og 5 % til staten.

Betingelsene er for øvrig de vanlige.

En vil videre anbefale at det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen i samsvar med Generaldirektørens utkast som gjeldende inntil videre.

Utkastene til betingelser og manøvreringsreglement er vedtatt av søkeren.

Søknaden er kunngjort på behørig måte.

Arbeidsdepartementet innstiller:

1. Det tillates i medhold av vassdragsreguleringsloven av 14 desember 1917 Vang kommune å foreta en regulering av Steinbusjøen

og Øyangen i Begnavassdraget i det vesentlige i samsvar med søknad av 23 april 1942 og dermed fremlagt plan.

Tillatelsen meddeles på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 8 oktober 1942 inntatte betingelser.

2. Det fastsettes manøvreringsreglement for ovennevnte regulering i samsvar med det i Arbeidsdepartementets ovennevnte foredrag inntatte utkast som gjeldende inntil videre.

41. A/S Tingvoll Ullvarefabrik.

(Midlertidig regulering av Stølsvatn i Rimstadelv.)

Ministerpresidentens beslutning 8 oktober 1942.

Med skrivelse fra Generaldirektøren for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 15 september 1942 har departementet mottatt en søknad, dater 6 juni 1942, fra A/S Tingvoll Ullvarefabrik om tillatelse til å foreta en midlertidig regulering av Stølsvatn i Rimstadelv, Tingvoll i Nordmøre.

Søknaden er sålydende:

«Under henvisning til forordning av 3 november 1941 om tillegg til lov om vassdragsreguleringer av 14 desember 1917, tillater undertegnede A/S Tingvoll Ullvarefabrik seg her ved å andra om tillatelse til for et tidsrom av 5 år å regulere Stølsvatnet ytterligere opp 1.0 m. Samtidig andras om samtykke til at nødvendig grunn m. v. avstås før erstatningen er fastsatt og uten frist etter skjønnslovens § 55 og at det samme gjøres gjeldende for mulige skader og ulemper som reguleringen kan føre med seg.

For øvrig henvises til vår søknad av 27 januar d. å. som herved trekkes tilbake som søknad, men fremdeles gjelder som bilag for øvrig.»

Den i søknaden omhandlede søknad av 27 januar 1942 gjaldt tillatelse til permanent oppdemming av vatnet i henhold til vassdragslovens § 62. Om grunnen til at søknaden ble trukket tilbake er det underhånden opplyst at selskapet, da det ble på det rene at søknaden i tilfelle måtte behandles etter vassdragsreguleringsloven, ikke fant det lønnsomt å gjennomføre en permanent regulering.

Generaldirektørens skrivelse av 15 september 1942 er sålydende:

A/S Tingvoll Ullvarefabrik søkte under 27 januar 1942 om tillatelse til å regulere nevnte vann med 1 m ytterligere oppdemming. Det opplyses at fabrikken ved skjønn avholdt 5 desember 1939 i henhold til daværende vassdragslovs § 14 fikk høve til å øke reguleringshøyden slik at denne tilsammen kom på 2.5 m. Den ble satt i verk fra høsten 1940. Ved å øke